

496. 1.

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot wijziging en verhooging van het vijfde hoofdstuk der Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1936.

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 28 Augustus 1936.

WILHELMINA.

496. 2.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene wijziging en verhooging van het Vde Hoofdstuk der Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1936, vastgesteld bij de wet van 29 Februari 1936 (*Staatsblad* N°. 3300);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I.

In het Vde hoofdstuk der Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1936 worden de volgende onderafdeeling en artikelen ingevoegd in:

TITEL A. GEWONE DIENST.

Afdeeling II. Binnenlandsch Bestuur.

achter Onderafdeeling II:

Onderafdeeling IIbis. Luchtbescherming ..... f 30 000

Artikel 11bis. Uitvoering van de wet, betreffende de bescherming van de bevolking tegen lucht-aanvallen 30 000

Kosten inspectie; verzending van dienststukken en overige uitgaven ter uitvoering van de wet.

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1935—1936.

Afdeeling V. Armwezen.

Onderafdeeling IV. Overige uitgaven betreffende het Armwezen.

achter artikel 65:

Artikel 65bis. Nationaal Fonds voor Bijzondere Nooden .....

Memorie

Rijksbijdrage in een eventueel tekort van het Nationaal Fonds voor Bijzondere Nooden; verzending van dienststukken; overige uitgaven.

Artikel II.

In artikel IV der wet tot vaststelling van het Vde Hoofdstuk der Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1936 wordt in de eerste alinea tusschen de getallen 11 en 13 ingevoegd: 11bis en in de tweede alinea tusschen de getallen 36 en 71: 65bis.

Artikel III.

Ten gevolge van het bepaalde in de voorgaande artikelen dezer wet wordt:

verhoogd met:

de Gewone dienst ..... f 30 000

de Geheele dienst 30 000

Gewone dienst.

Afdeeling II.

Afdeeling II 30 000

Onderafdeeling IIbis 30 000

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

496. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Artikel I.

Titel A. Gewone dienst.

Artikel 11bis. Ter voorziening in het belang van bescherming der bevolking tegen de gevaren van aanvallen uit de lucht wordt voor het jaar 1936 een som uitgetrokken, die misschien bij hen, die zich voorstellen, dat het dringend noodig is, aanstonds een volledige voorziening, ook wat materiaal betreft, tot stand te brengen, eenige teleurstelling zal verwekken. Bedacht moet echter worden, dat de voorziening met materiaal van Rijksweg eerst volledig nut kan afwerpen, wanneer een behoorlijke regeling van de luchtbescherming is tot stand gekomen in de onderscheidene gemeenten. Dat is het werk, hetwelk het eerst moet worden gedaan en dit kost naar verhouding minder dan de materiaalvoorziening. Vandaar, dat het thans gevraagde bedrag niet moet worden gezien als maatstaf voor wat in de toekomst benodigd zal zijn, het is veeleer te zien als het bedrag, dat noodig is om de organisatie te bevestigen en op gang te helpen.

Artikel 65bis. De opheffing van het Nationaal Crisiscomité heeft voorzieningen noodzakelijk gemaakt. De arbeid van het Comité viel uiteen in zg. A- en B-steun. De A-steun omvatte aanvullenden en opheffenden steun aan hen, die tengevolge van de economische crisis in moeilijkheden verkeerden en in wier nood door instellingen van weldadigheid enz. niet of niet voldoende kon worden voorzien. De B-steun bedoelt aan werklozen extra hulp te verlenen in natura.

De subsidieering van den B-steun zal voor 1936 rechtstreeks vanwege het Departement van Sociale Zaken geschieden.

Ook wat betreft den A-steun zal de arbeid van het Comité, zij het op andere wijze moeten worden voortgezet. Deze steun moet worden onderscheiden in drie deelen, n.l. steun in natura, credietsteun en verstrekking van giften ineens.

Zooals reeds door den ondergeteekende in een rondschrijven aan de burgemeesters werd bericht, zullen met betrekking tot de verschillende onderdeelen in den A-steun de volgende maatregelen worden getroffen.

De steun in natura is meer en meer het karakter gaan aannemen van gewone armenzorg en zal daarom voortaan weer geheel aan de organen van kerkelijke, particuliere en burgerlijke armenzorg worden overgelaten.

Inzake den credietsteun aan kleine middenstanders zullen een belangrijke taak hebben de *borgstellingsfondsen voor den middenstand*, welke beoogen borg te blijven voor credieten, in het algemeen tot een bedrag van ten hoogste f 500, welke door hulpbanken en andere organen van voorschotverleening worden verstrekt. In de begrooting van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart voor het dienstjaar 1936 is een memoriepost opgenomen, bedoelende, van de verliezen wegens borgstellingen maximaal 40 pet. voor rekening van het Rijk te brengen.

Blijft over de *verstrekking van giften ineens*, ten aanzien waarvan hier het volgende moge worden overgenomen uit bovenbedoeld rondschrijven — d.d. 9 April j.l. — aan de burgemeesters.

„Het betreft hier de verstrekking van geld, als gift ineens, aan personen uit allerlei maatschappelijke kring — neringdoenden, intellectueelen, zg. nieuwe armen, enz. — in gevallen, waarin redelijkerwijze kan worden verwacht, dat zij ten gevolge van deze hulp, zoo mogelijk voor goed, doch in ieder geval voor geruimen tijd buiten geregelden steun zullen kunnen worden gehouden. Blijvende armlastigheid kan aldus worden voorkomen en de zelfstandigheid van den betrokkene worden gehandhaafd of hersteld.

De vraag, of een speciale voorziening tot leniging van dergelijke „bijzondere noodden”, die door de economische crisis zoozeer zijn verscherpt, thans reeds zal kunnen worden gemist, moet naar mijn meening ontkennend worden beantwoord. Bij het wegvallen van het werk der plaatselijke Crisiscomité's zal hier een zeer belangrijke leemte ontstaan, waarin de bestaande organen van armenzorg — welke toch reeds zwaarder zullen worden belast, met name wat betreft den naturasteun — niet zelfstandig en niet volledig zullen kunnen voorzien.

Veelvuldig zijn de gevallen, waarin het voor steun ineens benodigde bedrag de krachten van één bepaalde instelling te boven gaat, doch waarin een oplossing kan worden gevonden, indien verschillende instellingen, en soms ook particulieren, de handen ineen slaan en ieder een deel van de vereischte som voor zijn rekening neemt. In deze gevallen nu heeft de samenwerking, belichaamd in de Plaatselijke Crisiscomité's, veelal buitengewoon goede vruchten afgeworpen en het zou uitermate te betreuren zijn, indien deze samenwerking zou verloren gaan en ten gevolge daarvan leniging van dergelijke noodden voortaan zou moeten uitblijven.

Met het oog hierop acht ik het ten zeerste gewenscht, dat in alle gemeenten, in welke de behoefte daaraan wordt gevoeld, zullen worden opgericht „*Commissies van Samenwerking voor Bijzondere Noodden*”.

Het ligt in de bedoeling, dat in deze Commissies zitting zullen hebben vertegenwoordigers der voornaamste ondersteu-

nende lichamen en sociale diensten ter plaatse. De Commissies zullen gevallen, te moeilijk of te kostbaar voor één instelling, in gemeen overleg moeten behandelen en, indien hulp gewenscht blijkt, moeten trachten deze door samenwerking van verschillende kant mogelijk te maken. Alsdan zal tevens kunnen worden vastgesteld, welk bedrag ter plaatse kan worden samengebracht.

De ervaring van de enkele reeds bestaande Commissies van Samenwerking en gelijksoortige organisaties heeft doen blijken, dat deze met meer vrucht een beroep kunnen doen op de instellingen van weldadigheid, indien zij ook zelf over geldmiddelen beschikken en, door een eigen bijdrage in uitzicht te stellen, anderer medewerking kunnen stimuleeren. Niettemin zal het aan het locale initiatief moeten worden overgelaten, of de Commissies van Samenwerking een eigen kas zullen hebben, dan wel, of zij uitsluitend een adviseerend en bemiddelend orgaan zullen zijn.

Daar het in vele gemeenten niet altijd mogelijk zal blijken het volle bedrag, noodig voor de leniging van deze bijzondere noodden, plaatselijk bijeen te brengen, zal voorts worden opgericht een „*Nationaal Fonds voor Bijzondere Noodden*”, waaruit zoo noodig aanvullende steun zal kunnen worden verleend.

De grootte van de uitkeering, welke door het Nationaal Fonds als aanvulling op het plaatselijk bijeengebrachte bedrag wordt gegeven, zal, na beoordeeling van de aanvraag der Commissie van Samenwerking individueel dienen te worden vastgesteld.”

Het Nationaal Fonds voor Bijzondere Noodden zal worden opgericht als een stichting. Hoewel in den aanvang een groote toeloop van aanvragen naar het Nationaal Fonds te verwachten is, mag worden aangenomen, dat hierin spoedig orde zal worden gesticht, doordien de plaatselijke Commissies van Samenwerking, welke elk geval individueel zullen moeten beoordeelen, slechts aanvullenden steun van het Nationaal Fonds zullen kunnen vragen en derhalve allereerst zelf een bedrag zullen moeten bijeen brengen. Op dit voetspoor medewerkend, zal het centrale lichaam met betrekkelijk beperkte middelen kunnen arbeiden. Die middelen zullen zooveel mogelijk uit giften en geregelde bijdragen moeten worden verkregen en slechts in uitersten nood zal een beroep op Rijkssteun mogen worden gedaan. Intusschen zal Rijkshulp niet geheel achterwege kunnen blijven. In elk geval waren de bureaunkosten van het Nationaal Fonds evenals de reis- en verblijfkosten voor de leden van het Bestuur voor rekening van het Rijk te nemen. Mocht zich voorts het geval voordoen, dat het Fonds, na te hebben gedaan wat in zijn vermogen was, minder aan inkomsten van particulieren heeft ontvangen dan de uitgaven voor noodzakelijke steunverleening hebben bedragen, dan zou, naar de Regeering meent, het Rijk ook hierin moeten helpen. Een eventueele Rijksbijdrage in de kosten van steunverleening zou zich echter niet verder mogen uitstrekken dan tot een bedrag gelijkstaande aan dat, hewelk van particuliere zijde werd verkregen, met dien verstande, dat het Rijk slechts kan bijdragen, wanneer het totaal bedrag aan inkomsten, door het Fonds over een jaar van derden verkregen, beneden f 300 000 is gebleven en dat de Rijksbijdrage niet hooger kan gaan, dan tot het bedrag, waarmede de inkomsten van het Fonds beneden f 300 000 zijn gebleven. f 300 000 is n.l. het bedrag, waarmede naar schatting het Fonds jaarlijks zal kunnen volstaan bij zijn aanvullenden steun aan de plaatselijke commissies.

De ondergeteekende vond vrijheid, voor het genoemde doel een memoriepost voor te stellen.

Ingeval de garantie, door het Rijk aan het Nationaal Fonds voor Bijzondere Noodden verleend, effectief mocht worden, zal het te betalen bedrag, zoo mogelijk, worden gecompenseerd door verminderingen op andere posten van de Rijksbegrooting.

Eveneens zal getracht worden compensatie te vinden voor de thans aangevraagde verhooging ad f 30 000 van de luchtbescherming.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

J. A. DE WILDE.